

Τα πυρηνικά όπλα στο κέντρο των ιμπεριαλιστικών συγκρούσεων

Μάνος Σαριδάκης
Κύριος Ερευνητής - Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών,
μέλος του Εθνικού Συμβουλίου της ΕΕΔΥΕ

Συναγωνίστριες και συναγωνιστές,
Πυρηνικά όπλα και ιμπεριαλιστικές συγκρούσεις. Που βρισκόμαστε;

Όλοι μας πλέον μπορούμε να καταλάβουμε ότι έχουμε πλέον μπει σε μια εποχή θεαματικής όξυνσης των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών. Οι αντιθέσεις και το ψυχοπολεμικό κλίμα μεταξύ των διαφόρων πόλων διαφορετικών συμφερόντων έχει αντικατασταθεί από άμεση, και μεγάλης κλίμακας, πολεμική σύγκρουση. Και είναι η πρώτη φορά μετά από δεκαετίες, όπου η χρήση πυρηνικών όπλων αποτελεί αντικείμενο καθημερινής συζήτησης. Για να δούμε λοιπόν που βρισκόμαστε.

Καταρχήν, δεν χρειάζεται να ξοδέψουμε χρόνο για να τονίσουμε την καταστροφική δυνατότητα των πυρηνικών όπλων. Τα μεν “τακτικά πυρηνικά όπλα”, τα “μικρά” δηλαδή, αυτά που συζητιώνται αν θα μπορούσαν να ριφθούν στην Ουκρανία, είναι ήδη αρκετές φορές ισχυρότερα από τις ατομικές βόμβες της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι. Τα δε “στρατηγικά πυρηνικά όπλα”, τα “μεγάλα” δηλαδή, είναι ικανά να εξαφανίσουν τη ανθρώπινη ύπαρξη στον πλανήτη. Όπως έλεγε και ένας Ρώσος στρατηγός “ακόμα και αν οι ΗΠΑ μάς καταστρέψουν αυτές τις βόμβες στο έδαφός μας, θα καταστραφούν και οι ίδιες από τον πυρηνικό χειμώνα που θα έρθει”.

Ο οικονομικός ανταγωνισμός για τον έλεγχο των αγορών και για γεωστρατηγικό προβάδισμα συνοδεύεται από το κυνήγι των εξοπλισμών ως συστατικό στοιχείο του ιμπεριαλιστικού συστήματος και κανόνας του ανταγωνισμού. Παλιότεροι τύποι πυρηνικών όπλων αντικαθίστανται από σύγχρονα και πιο αποτελεσματικά πυρηνικά όπλα, που υπηρετούν το δόγμα του «πρώτου πυρηνικού πλήγματος» και λαμβάνουν υπόψη την ικανότητα άμεσης ανταπάντησης της άλλης πλευράς. Διαρκώς δοκιμάζονται και μπαίνουν σε ετοιμότητα νέα όπλα μαζικής καταστροφής, υπερηχητικοί πύραυλοι, ικανοί να ξεπερνούν τα εμπόδια που θέτουν τα νέα αντιπυραυλικά συστήματα.

Σύμφωνα με το Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (SIPRI), τα 9 κράτη με πυρηνικό οπλοστάσιο, δηλαδή η Ρωσία, οι ΗΠΑ, η Βρετανία, η Γαλλία, η Κίνα, η Ινδία, το Πακιστάν, το Ισραήλ, και η Βόρεια Κορέα διαθέτουν πυρηνικές κεφαλές ικανές να καταστρέψουν πολλές φορές τον πλανήτη.

Ποιο είναι όμως το δόγμα που καθορίζει την πιθανή χρήση τους; Από το 1966 στο πλαίσιο του NATO λειτουργεί η Ομάδα Πυρηνικού Σχεδιασμού (Nuclear Planning Group). Το NATO, ήδη από τα πρώτα χρόνια μετά τη δημιουργία του υιοθέτησε το δόγμα του «πρώτου πυρηνικού πλήγματος», μια «προληπτική πυρηνική επίθεση» με αρχικό στόχο τη Σοβιετική Ένωση και τις άλλες σοσιαλιστικές χώρες, χωρίς να χρειαστεί να έχει δεκτεί πυρηνική επίθεση πριν. Και με βάση αυτήν την αρχή ανέπτυξε την πυρηνική υποδομή σε όλη την ευρωπαϊκή ήπειρο. Σε αυτή την υποδομή συμμετείχε και η Ελλάδα με την παραχώρηση υποδομών για την αποθήκευση πυρηνικών όπλων στη Νέα Μάκρη παλιότερα και στον Άραξο αργότερα και μέχρι σήμερα, υποθηκεύοντας συνειδητά την ασφάλεια και την ίδια τη ζωή του ελληνικού λαού. Στο σημείο αυτό να τονίσουμε

ότι η Σοβιετική Ένωση από την μεριά της είχε το δόγμα ότι θα χρησιμοποιήσει πυρηνικά μόνο αν έχει δεκτεί επίθεση με πυρηνικά.

Το 2002 οι ΗΠΑ αποχώρησαν από τη Συμφωνία ελέγχου των αντιβαλλιστικών συστημάτων (ABM). Στη συνέχεια, σε μια σειρά Συνόδους το ΝΑΤΟ επεκτάθηκε προς ανατολάς, εγκατέστησε ισχυρές δυνάμεις σε πρώην σοσιαλιστικές χώρες και σοβιετικές δημοκρατίες, ενώ το 2019 οι ΗΠΑ αποχώρησαν από τη Συμφωνία για τον έλεγχο των πυρηνικών όπλων μεσαίου βεληνεκού (INF).

Η Σύνοδος Κορυφής του ΝΑΤΟ τον Ιούνιο του 2022 στη Μαδρίτη πραγματοποιήθηκε στις συνθήκες κλιμάκωσης του ιμπεριαλιστικού πολέμου ανάμεσα στις ΗΠΑ, στο ΝΑΤΟ και στην ΕΕ από τη μια και τη Ρωσία από την άλλη στο έδαφος της Ουκρανίας και στο πλαίσιο της έντασης της νατοϊκής επιθετικότητας κατά των λαών. Η Σύνοδος αυτή ήρθε να ενισχύσει περαιτέρω την ικανότητα του ΝΑΤΟ να παρεμβαίνει σε όλη την υδρόγειο, προωθώντας τον εκσυγχρονισμό του πυρηνικού και συμβατικού οπλοστασίου του στο πλαίσιο της απόφασής του για το πρώτο πυρηνικό πλήγμα.

Για πρώτη φορά το πυρηνικό δόγμα των ΗΠΑ αναφέρει την δυνατότητα πρώτου πυρηνικού χτυπήματος, στο όνομα της αποτροπής κάθε είδους επίθεσης, ακόμη και με συμβατικά μέσα. Επίσης, για πρώτη φορά το πυρηνικό δόγμα των ΗΠΑ προβλέπει την εξαπόλυση πυρηνικού χτυπήματος ακόμη και σε χώρες που δεν έχουν πυρηνικά όπλα. Να το ξαναπώ αυτό: Για πρώτη φορά το ΝΑΤΟ λέει ότι θα χρησιμοποιήσει πρώτο πυρηνικά ακόμα και σε χώρες που δεν έχουν πυρηνικά, αν εκτιμήσει ότι απειλείται!

Η κυβέρνηση του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν έδωσε στη δημοσιότητα τρία έγγραφα: Τη Στρατηγική Εθνικής Άμυνας, την Αναθεώρηση της Πυρηνικής Στρατηγικής και την Αναθεώρηση της Πυραυλικής Άμυνας. Όλα μαζί περιγράφουν τις προτεραιότητες των ενόπλων δυνάμεων για τα επόμενα χρόνια. Είναι η πρώτη φορά που η Αναθεώρηση της Πυρηνικής Στρατηγικής δημοσιοποιείται ταυτόχρονα με τη νέα Στρατηγική Εθνικής Άμυνας, αναδεικνύοντας την πρόθεση των ΗΠΑ, να προετοιμαστούν για όλα τα ενδεχόμενα.

Στο νέο πυρηνικό δόγμα των ΗΠΑ αναφέρεται ότι τη δεκαετία του 2030 οι ΗΠΑ θα βρεθούν, για πρώτη φορά στην ιστορία τους, «αντιμέτωπες με δύο μεγάλες πυρηνικές δυνάμεις που θα είναι στρατηγικοί ανταγωνιστές και δυνητικοί αντίπαλοι», δηλαδή την Ρωσία και την Κίνα. Αυτή η θέση σε συνδυασμό με τη “Νέα Στρατηγική Αντίληψη”, που αποφασίστηκε στη Σύνοδο της Μαδρίτης, ενώ μαίνεται ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος στην Ουκρανία, με την Ρωσία να έχει ισχυρό πυρηνικό οπλοστάσιο, υπογραμμίζει πόσο επικίνδυνος για όλους τους λαούς είναι ο πόλεμος.

Και η Ελλάδα;

Να θυμίσουμε εδώ ότι η βάση στον Άραξο είναι σταθερά ενταγμένη στα επιθετικά σχέδια των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ. Κατόπιν σχετικής διμερούς συμφωνίας με τις ΗΠΑ το 1959, αυτή η βάση «υποδέχθηκε» στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 1962 πυρηνικά όπλα, τα οποία φυλάσσονταν σε 6 ειδικούς θόλους στο βορειοδυτικό τμήμα της αεροπορικής βάσης του Αράξου. Τα ΝΑΤΟικά επιχειρησιακά σχέδια προβλέπουν σε «περίοδο κρίσεως» μεταστάθμευση αεροσκαφών άλλων χωρών στον Άραξο για να «φορτώσουν» από εκεί τις βόμβες. Μέχρι και το 2001 ο Άραξος φιλοξενούσε 11 πυρηνικές βόμβες των ΗΠΑ τύπου Β61, οι οποίες απομακρύνθηκαν με μυστική επιχείρηση των ΗΠΑ προς την Ιταλία και εν συνεχεία προς άγνωστη κατεύθυνση.

Η βάση στον Άραξο είναι πάντα σε ετοιμότητα για να παίξει ρόλο στο πλαίσιο του NATO σε επίθεση με πυρηνικά. Τον Δεκέμβριο του 2010 φέρεται να έγινε στον Άραξο εικονική άσκηση χρήσης πυρηνικών όπλων και εγκαταστάσεων του NATO, ενώ τον Μάρτιο του 2014 η βάση στον Άραξο συμμετείχε στη νατοϊκή «εκπαίδευση στη σχεδίαση επί πυρηνικών αποστολών STEDFAST NERVE II», όπως είχε ανακοινωθεί τότε από το ΓΕΕΘΑ. Ήδη από το 2019 έχουν γίνει εκτεταμένες εργασίες συντήρησης των σχετικών ειδικών εγκαταστάσεων φύλαξης «στρατηγικών» όπλων (οι βόμβες αυτές φυλάσσονται εντός υπόστεγων σε «θόλους» (Vault), τύπου WS3 (Weapons Storage and Security System), ακριβώς για να διατηρηθεί η ικανότητα του Αράξου για αποθήκευση τέτοιων όπλων. Άλλωστε, σύμφωνα με τα εγχειρίδια του NATO, ο σκοπός της συντήρησης αυτών των εγκαταστάσεων είναι να παραμένουν σε «κατάσταση φύλαξης» (caretaker status), ώστε να μεταφερθούν εκεί πυρηνικά όπλα, αν το απαιτήσουν οι σχεδιασμοί του NATO.

Επιτρέψτε μου εδώ να αναφερθώ και στις αρνητικές εξελίξεις του τελευταίου μήνα. Πράγματι, επιβεβαιώνεται η συμμετοχή της χώρας στον πυρηνικό σχεδιασμό του NATO, καθώς ο Χανς Κρίστενσεν, διευθυντής του Nuclear Information Project της Ομοσπονδίας Αμερικανών Επιστημόνων (FAS), επιβεβαίωσε ότι η Ελλάδα συμμετείχε στην άσκηση «πυρηνικής αποτροπής» του NATO «Steadfast Noon», από τις 17 ως τις 30 Οχτώβρη με επίκεντρο το Βέλγιο. Ο Κρίστενσεν ανέφερε σχετικά σε άρθρο του ότι η Ελλάδα ήταν ανάμεσα στις επτά χώρες που συνεισέφεραν με αεροσκάφη διπλής ικανότητας (δηλαδή ικανά να φέρουν και πυρηνικά) και πρόσθεσε «Αν και η Ελλάδα δεν έχει αμερικανικά πυρηνικά όπλα στο έδαφός της, ούτε διαθέτει μαχητικά αεροσκάφη που δεσμεύονται για τέτοιες αποστολές, εντούτοις έχει μια μονάδα αποθήκευσης και μια αποστολή συνέχισης της προηγούμενης δραστηριότητας».

Με τον Αραξο να αποτελεί σταθερά «κρίκο» στον πυρηνικό σχεδιασμό του NATO, η κυβέρνηση της ΝΔ, πήγε πολλά ακόμα βήματα μπροστά την εμπλοκή και σε αυτά τα βρώμικα σχέδια. Μεταξύ άλλων «συνδιοργάνωσε» στη Σούδα το Συμπόσιο Πυρηνικής Πολιτικής του NATO πέρυσι τον Νοέμβρη, ψήφισε όλες τις σχετικές NATOικές αποφάσεις για την πυρηνική στρατηγική με αποκορύφωμα τη νέα «Στρατηγική Αντίληψη» του NATO. Παράλληλα, η ελληνική Πολεμική Αεροπορία συνοδεύει σταθερά και συνεκπαιδεύεται όλο και πιο συχνά το τελευταίο 8μηνο με τα αμερικανικά στρατηγικά βομβαρδιστικά B-52, που αποτελούν «αιχμή του δόρατος» των πυρηνικών δυνατοτήτων των ΗΠΑ. Την ίδια ώρα, πέρα από τον Αραξο και οι υπόλοιπες αμερικανικές υποδομές, με βάση την Ελληνοαμερικανική Συμφωνία για τις Βάσεις, αντικειμενικά αναβαθμίζονται και για το ενδεχόμενο φιλοξενίας δυνάμεων που συμμετέχουν στα σχέδια αυτά.

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι έχουμε μπει σε μια εποχή όπου ο κίνδυνος πυρηνικού ολέθρου έχει ξαναπάρει κομβική θέση στην επικαιρότητα. Ως ΕΕΔΥΕ θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναδείξουμε το ζήτημα, καθώς ευρύτερα τμήματα του πληθυσμού έχουν πλέον έντονη ανησυχία για το που μπορεί να οδηγήσουν οι ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί. Όλο και περισσότερος κόσμος αντιλαμβάνεται ότι επειδή ο πόλεμος έχει τη δική του δυναμική, τα πράγματα μπορούν να εκτροχιαστούν ανά πάσα στιγμή και να βρεθούμε ξαφνικά στο μάτι του κυκλώνα.

Οι δυνάμεις μας οφείλουν λοιπόν να εντείνουν τον αντιπολεμικό μας λόγο, τόσο ενάντια στα πυρηνικά όπλα, όσο και ενάντια στα συμβατικά όπλα, ειδικά τώρα που φαίνεται ότι αίρονται οι διαχωρισμοί των δύο, και τα πυρηνικά θεωρούνται ως συνέχεια των συμβατικών αν χοντρώνει το παιχνίδι. Ταυτόχρονα, πρέπει να δυναμώσουμε αποφασιστικά την πάλη ενάντια στις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής του NATO, για να κλείσουν και να φύγουν όλες οι ξένες βάσεις από το

έδαφος της χώρας μας. Και να τονίζουμε ότι η πηγή των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών είναι η ίδια η φύση του καπιταλιστικού οικονομικοκοινωνικού συστήματος, συνεπώς όσο αυτό διατηρείται τόσο θα κρέμεται απο πάνω μας ο κίνδυνος γενικευμένου πολέμου.